

Verslag bijeenkomst stakeholders Zandsuppletie Roggenplaat

Datum: 8 november 2016

Locatie: De Meiboom, Krabbendijke

Opening

Nelie Houtekamer opent als onafhankelijk voorzitter de bijeenkomst. De agenda wordt toegelicht. Een presentielijst gaat rond.

Analyse en stappen naar ontwerp suppletie: presentatie Joost Stronkhorst, CoE

Vraag: droogval? Zit in het ontwerp: er wordt gewerkt naar uitbreiding van het areaal zandplaat dat 50-80% van de tijd droogvalt en zo foerageer- en rustruimte biedt voor vogels en zeehonden.

Vraag: van 1,6 naar 1,3 M m³. Waar blijft die 0,3 M m³? Is vooral inklinken na winning (dus feitelijk proceswater van de winning).

Vraag: minder locaties beter? 1,3 M m³ zand op 6 locaties. Als je hoger gaat bestrijk je minder oppervlakte en doe je dus afbreuk aan de doelstellingen (levensduur, droogvaltijd, foerageerfunctie, oppervlakte).

Vraag: 3.000 m³ zandverlies per maand agv zandhonger? Zandverlies is verlies vanaf de suppletie, maar blijft wel op de zandplaat en verdwijnt pas veel later geleidelijk in de geul.

Vraag: kun je met minder hoog suppleren het bodemleven meer sparen? Met minder suppleren voldoe je niet aan de doelstellingen van het project (zie hierboven). Je accepteert dus op de plekken van de suppletie het afsterven van het daar aanwezige bodemleven. Ervaringen van voorgaande suppleties laten een snelle rekolonisatie van het bodemleven zien op de gesuppleerde delen (20 % van de zandplaat) vanuit de niet gesuppleerde delen (80% van de zandplaat).

Vraag: wegvissen kokkels die toch onder het zand geraken tgv visserijsector en uitzetten kokkelbroed? Hier wordt door de werkgroep al een voorstel uitgewerkt.

Vraag: rekening gehouden met zeespiegelstijging? 4,2 mm per jaar houden we rekening met zeespiegelstijging. Feitelijk is die 4 mm/jaar, dus er zit nog een buffer in.

Vraag: hoe is overleg met de mosselsector verlopen? Het ontwerp, de risicomonitoring. Uit de risicobeoordeling blijkt dat de risico's voor de kweekpercelen klein tot zeer klein zijn. In de risicomonitoring wordt tijdens de winning en tijdens en na de uitvoering het proces zo goed mogelijk gevolgd. De kwekers leveren hiervoor input. Ook het proces voor wisselpercelen loopt. De zorg blijft aanwezig bij de sector. De werkgroep tracht die zorg zo veel mogelijk weg te halen door risico's zo klein mogelijk te maken, het proces goed te monitoren (ook in het belang van het duiden van causaal verband), de inzet van wisselpercelen en evt schade via een bestaande regeling af te wikkelen.

Vraag: suppletie staat op voor winter 2017/2018? Klopt, in overleg met de kwekers en natuurbelangen is deze periode gekozen.

Vraag: komt claim bij schade rechtstreeks bij RWS? Nee, dan treedt nadeelcompensatieregeling in werking en wordt een commissie met onafhankelijke adviseurs ingesteld die een advies opstellen.

Het project maakt gebruik van bestaand beleid. Het aanpassen van een regeling ligt buiten de scope van dit proces.

Vraag: is het financieel nu rond? Ja, de Europese subsidie is verkregen en daarmee is de dekking voor de suppletie rond. Er rest nog een klein gaatje voor de vervolgmonitoring, daar wordt momenteel aan gewerkt, maar staat de stuurgroep garant mocht dit niet lukken.

Monitoringsplan: presentatie Eric van Zanten, Rijkswaterstaat

Leren van voorgaande suppleties. Is de Galgenplaat leerzaam geweest? Heel veel geleerd van de suppletie, veronderstelling dat suppletie lang blijft liggen, dat het bodemleven snel herstelt en vogels snel terugkeren. De Roggenplaat is natuurlijk een andere plaat en de suppletie wordt groter, vandaar dat we het weer goed gaan volgen.

Vogeltellingen 4 x per jaar, gebeurt nu al en gaat door t/m 2024. Er wordt geteld in rondes van 2 uur tussen hoog- en laag water (3 x de Roggenplaat rondvaren).

Vraag: waarom loopt de monitoring niet door na 2024, bijv om ontwikkeling te volgen? Er blijft monitoring plaatsvinden in de Oosterschelde en ook de Roggenplaat, maar specifiek voor de resultaten van dit project loopt het t/m 2024.

Vraag: wordt er rekening gehouden met zeehonden? Die worden ook geteld en bijgehouden, o.a. camera's.

Vraag: verstoringsafstanden zeehonden? Uit onderzoek blijkt dat die gemiddeld 600 meter is. Opdracht naar de aannemer toe is in ieder geval rustige plekken tijdens het werk te handhaven.

Monitoring voor de mosselsector. Er is zorg vanuit de sector. Om die zorg te verminderen/weg te nemen wordt een intensief monitoringsprogramma ingesteld, i.o.m. mosselkwekers.

Vraag: zand te verwachten door transport? Winning uit de geul De Roompot. Koppelplaatsen liggen buiten mosselpercelen. Bij persen is geen morsen van zand voorzien, want eerst test met persen water.

Imares maakt het programma af i.s.m. mosselkwekers. De gegevens van deze monitoring worden door RWS beschikbaar gesteld aan kwekers en anderen.

Vraag: wordt personeel van de aannemer geïnstrueerd om ze kennis van de Oosterschelde mee te geven? Goede suggestie, is door RWS/NM voorzien. Aannemer moet straks trots zijn op een resultaat zonder externe effecten. Er is in de aanloopfase aandacht voor instructie (op papier en mondeling) van de aannemer. Ook toezicht is hierin belangrijk, ook tijdens de uitvoering en niet alleen achteraf.

Suggestie: tijdens het werk al kijken naar uitvoering en niet alleen achteraf knelpunt bespreken. Neem de stakeholders mee in proces.

Suggestie: foerageerfunctie volgen door 24 uur per dag middels camera's. Is door gegeven.

Suggestie om duikende NM- boswachters (Andre, Peter) in te zetten voor/tijdens het werk.

Wisselpercelen: toelichting Angelo Kouwenhoven, EZ

Wisselpercelen achter de hand houden mocht er toch iets voorvallen. Er zijn locaties geselecteerd, hiervoor moeten nog beproevingen en vergunningen worden geregeld. De locaties worden nog afgestemd met andere stakeholders in de Oosterschelde.

Het betreft percelen die tijdelijk in de plaats komen van een perceel dat gedurende het voorval niet in gebruik is, er komen dus geen extra percelen bij (echt een noodmaatregel).

Planning en betrokkenheid: presentatie Frans van Zijderveld, Natuurmonumenten

Planning t/m 2018 en verder jaren.

Vraag: wordt er Europees aanbesteed? Is een buitenlandse aannemer slecht? ENVI-criteria moeten bijdragen dat de aannemer ruime ervaring heeft met dit werk, een buitenlandse aannemer uitsluiten kan niet en hoeft met goede criteria ook niet.

De presentaties worden meegestuurd met het verslag.

Afsluiting

Er zijn verder geen vragen en opmerkingen.